

ІНТЕГРАЦІЯ ОСВІТИ І НАУКИ ЯК ІНДИКАТОР ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Інтеграція освіти і науки є важливим чинником не лише розвитку освітньо-наукової сфери, а й усього суспільства. Досвід розвинених країн переконує, що вища освіта і наука як спеціалізовані галузі діяльності без тісної взаємодії між собою, а також з реальним сектором економіки втрачають дієздатність і стають менш конкурентоспроможними. Відокремлене існування освітніх і наукових структур знижує потенціал їхнього розвитку, зменшує їх роль в інноваційній модернізації національної економіки, перешкоджає входженню у світовий науково-освітній простір. У значній мірі освіта і наука визначають розвиток один одного.

У період кризи в Україні можливості наукової роботи у вищих навчальних закладах (ВНЗ) суттєво знизилися, передусім з причин украї мизерного та негарантованого фінансування. Враховуючи певні складнощі, пов'язані з необхідністю поєднання наукової роботи з викладацькою, рівень досліджень у ВНЗ повинен стати важливим індикатором репутації освітнього закладу світового масштабу, а наукова результативність викладача — критерієм комплектування викладацьких кадрів університетів. Важливість тісного взаємозв'язку між освітою і наукою підкреслює й державна цільова програма «Кадри для науки, вищої освіти та інноваційної діяльності» на 2008—2012 рр., розроблена Національною академією наук України і Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України. Зазначена програма спрямована на істотне підвищення ефективності роботи діючих науково-освітніх структур та створення відділень цільової магістерської підготовки провідних університетів України при Національній академії наук України.

Нині в Україні діє 861 ВНЗ, з них — 350 III—IV рівнів акредитації та 518 — I—II рівнів акредитації різних форм власності. Відповідно до європейського стандарту 861 ВНЗ для нашої країни — це забагато. Розгалуженість мережі ВНЗ породжує ще одну проблему: якщо в більшості країн світу в університетах навчається в середньому до 30 тис. студентів, то в українських ВНЗ — 6,6 тис. осіб. При цьому половина ВНЗ не досягла й такого рівня.

Є й інші проблеми у сфері вітчизняної освіти. Так, значне зростання кількості ВНЗ, відсутність системи прогнозування потреби у фахівцях різних галузей економіки призвели до структурного дисбалансу між підготовкою кадрів і суспільними потребами. Багато ВНЗ не мають ні відповідної матеріально-технічної бази, ні викладачів, хоча поширюються аж до районних центрів.

Викладачі та студенти ВНЗ майже не задіяні у науково-дослідних та прикладних розробках. Із 350 університетів лише близько половини здійснюють наукові дослідження. За даними Державної служби статистики України, з початку 90-х рр. XX ст. чисельність працівників, які займалися науковими дослідженнями в університетах України, скоротилася з 21,6 тис. до 9,6 тис. На сьогодні внесок університетської науки у загальний обсяг наукових робіт в Україні є недостатнім. У секторі фундаментальних досліджень науці ВНЗ належить лише 10,5 % виконаних робіт. Отже, навіть у порівнянні із доволі низькою ефективною — на тлі західної практики — діяльністю вітчизняних наукових установ, досягнення університетської науки в країні є вкрай незначними. Це пояснюється недостатнім рівнем фінансування університетської освіти, низьким попитом на результати наукових досліджень і значним обсягом навчально-педагогічного навантаження викладачів ВНЗ. Так, кошти, що виділяються з бюджету на освіту, вдвічі, а на науку у чотири рази менші, ніж це передбачено законодавством. Отже, освіта і наука на сьогодні не відіграють належної їм ролі в інноваційному розвитку України.

Чернятевич Я. В., канд. екон. наук, асистент
кафедри історії та теорії господарства

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ УПРАВЛІНЦІВ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ЗНАТЬ

Нова роль науки, що стала вирішальним фактором розвитку сучасного суспільства, глибокі зміни в техніці та організації виробництва, в системі освіти, розширене використання інформаційних технологій в умовах глобалізації потребують розробки та використання сучасних засобів та методів отримання знань, максимального використання інтелектуальних, нематеріальних ресурсів [2, с. 106]. Для розвинених країн світу перехід до нового